

Numărul 36 Oradea-mare 316 septembrie 1900 Anul XXXVI

Apare duminică. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2 de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Decepții.

lungă fluerătură — trenul se pune în mișcare. Și el, el rămâne acii pe peron, palid, cu buze de o paloare mortală, tremurând în tot corpul, ținând în convulsiune buchetul. — Se uită lung și aiurit cum îi trec vagoanele pe dinainte.

Nici nu o mai vedea, de zăpăcit ce eră, cum cu capul apropiat de al lui Pitescu, privia din cupeii spre el și spunându-i aceluia ceva, ridea, de i se umpleau ochii de lacrimi. — Ochii aceia demoniei!...

— ... „Să te razim de o umbră,
Saă să cređi ce-a zis femeia?” —

zise un bun prietin al lui Runceanu, — care din întâmplare eră la gară — și luându-l de braț îl tiră spre eșire.

Ca un om, căruia i s'au nimicit toate voințele, Runcean se lăsă dus acasă, ținând spasmodic de buchet.

Obosit trupeșce și sufleteșce, Runcean s'a trântit pe canapea. Dinaintea lui pe masă, eră buchetul, pornit pe calea vestejirii.

După ce s'a mai recules din decepția îndurată, și-a aprins o țigară și se perdă în privirea spirarelor de fum, cari se ridicău spre tavan. La o înălțime oare-care spiralele se diformează, se risipesc, se prefac în o pătură plutitoare de fum prin aerul nădușit al odăii. Ce asemănare între spiralele aceste de fum, risipite și între ilusiile lui, cărora le-a urmat decepția. — Ambele sânt pe calea nimicirii.

L-au amăgit, l-au îmbetat momente scurte de false estasiu sufleteșce, cari acum în fantasia lui se amestecău în negurosul haos al unei lumi străine lui, — și el, el a rămas singur, cu fantasia aninată de dulcile ilusiū trecute, legate de o femeie prea puțin cunoscută de densusul. ...

Dar pentru ce îi zimbiă mereti, când îl întâlneai? Nu a fost acesta semnul simpatiei, semnul unei atracții fireșce?

La început, când nici nu se cunoșeau personal, pentru ce îi căută la ori ce ocașie privirile? A fost un joc, o cochetărie, o manevrare șireată de femeie iscutită în toate? — Ce avea mereti să-i iasă în cale? — La ce-i spunea că e drăguț, că privirile lui lungi sânt ispititoare? — La ce toate acestea? — Să-si bată joc în urmă? — Și uneori caprițioasă, abia că îl luă în seamă și apoi la cea dintăiu întâlnire, după un asemenea capriț, eră lingușitoare ca o pisică

Neînțeleasă femeie! — Cu toate astea drăgălase ființă, seducătoare cu schinteile ochilor ei negri, plini de pasiuni, cu tremurul sensual de buze, cu peptul plin, voluptos, cu mersul ușor și alintat, cu piciorușele cochete. ...

Da a fost ca un vis, — dar un vis frumos, plin de sentiment și porniri de pasiune.

Eră femeie tineră, veduvă. Femeie cu pretenții de lumea mare, sgomot, distracții, plăceri peste plăceri. O molipsă, o plictisă uniformitatea.

Tinărul blând, modest și naiv, (Runcean,) — îi plăcū de îndată ce l-a vedut. A simțit atracție față de el. ...

S-au cunoscut prin forțarea șireată a întâmplării.

Când trecea pe dinaintea lui, maiestoașă ca vișuine, cu ochii învăpăiați, cu buzele ei roșii ca o ci-reasă coaptă, cu cochetărie prindându-și rochia elegantă, lăsând să i se vadă rotunđimea piciorușului grăsluț, Runcean se aprindea în obraji, cuprins de farmec și își plecā privirea ca sub ferbințeala unei văpăi.

Odată, la o întâlnire, ea își scăpā o monedă, suvenir ce eră atărnată de brățară. Runcean o ri-

dică, dar nu are timp să i-o dea, căci ea dispăre. —

Și s'au cunoscut.

De atunci viața lui a fost legată de a ei. Prezența ei îl făcea timid, sficios, fără voință proprie, înlănțuit de launele întrecătoriei ei. I-a fost un obiect de jucărie, un „cățaluș“ supus la toate caprițiile „stăpânei“.

Și eră incungiurată de curtesanii, dar ea preferă — până la un timp — pe Runcean.

— Știi că te invidiază toți că umbli tot cu mine și că te prefer? — zise într'o zi Plopescu.

— Știu.

— Și nu mai ai nimic de zis, ce? Ha, ha, ha, dar ursuz mai ești băiete!

— Ce să-ți mai spun? Tot ce am știut și tot ce simt, ți-am spus. — Ai putere chiar și asupra voinții mele.

Vorbele aceste mereu îi plăcea să le audă, îi lingusă vanitatea de femeie închipuită de irresistibilă.

Runcean se simțea fericit la culme, eră preferit la toți, — în aparență chiar și principalului seü, care — om burlac și bogat fiind — avea mare trecere la dame. Eră parte bună Piteșcu.

— Știi drăguțule — zise odată Plopeasca — decând vede principalul teü, că nu me interesez decât de tine, mereu imi umblă în călcăie. Ce nătărău, — dar are parale, nu-î așa?

— Și încă multe, — și e om foarte bun — răspune Runcean cu sinceritatea unui om cinstit.

— Da-a?

Și veduvei îi dete de gândit.

A trecut vreme la mijloc și veduva s'a schimbat în sentimente.

Îi plăcea variația, ce să zici.

Runcean în fericirea lui eră orb, nu vedea, nu observă că principalul lui a făcut serioase demersuri spre câștigarea simpatiei veduvei Plopescu... Și a reușit.

— Mâne plec în călătorie lungă, lungă, — poate zise veduva într'o zi lui Runcean.

— Ce poate? — întrebă Runcean speriat.

— Zic numai așa — și acum am lucru cu pachetatul. Adio drăguțule și să nu me uiți, da?

Și Runcean s'a dus la totala decepție, la gară, cu buchetul de adio și cu sufletul măhnit de despărțirea lungă. —

Veduva eră pe peron, conversă sprinten cu Piteșcu, — ambii ajustați de drum. Runcean se apropie de ea, ea se face că nu-l observă. Atunci sună de plecare. — Piteșcu cu Plopeasca fac lui Runcean un rece semn de salut și urcă scara vagonului.

MARGARETA MOLDOVAN.

A fi demn de coroană este mai mult decât a purta coroană.

Fericirea este mult mai nepărtinitoare decât se crede.

F. L. Bührlen.

Copiii miseriei.

*Cu noaptea 'n cap el a plecat
Prin codrii și prin beznă deasă
Cu cei doi boi la car,
Cântând o doină ne'nțeleasă
Cu glas de jale 'nduioșat
Cu sufletul amar!*

*E soarele la resărit —
Copiul rënd pe rënd se scoală
De tată întrebând
Și mama îi primește 'n poală —
În vis de sigur l-au visat
De-l plâng de nu-și dau rënd!*

*„Ce greu e Doamne Doamne-a așteptă!“
Și soarele pe cer e cruce:*

*„A, Doamne oare ce-î?“
Să-l caute D-ne, cum s'ar duce,
Dar cum iar' D-ne s'a 'ndură
Să-î lase singurei?*

*Trimite 'n sus, trimite 'n jos,
Trimite 'n dreapta 'n stângă,
Să caute după el;
Ea zi și noapte o să-l plângă,
A fost minune de frumos
Ș-atât de tinerel.*

*Ca mâne, zori când s'au ivit,
Departa colo la hotar,
Pe el că l-a aflat,
Dar numai singurel la car:
Cu trupul negru vinetit,
În sânge înecat...*

*Avea sërmana presimțiri
Atât demult ce cucuvaia
În grădina cântă...
Ca mâne 'n zori iar' pe Sâmbaia
Găsitua în svêrcoliri,
În esle când murid.*

*Pe-a maicii mititei iubiți
Un dor de mamă-î mai adună
La sinul ei cu foc
Ca toți să fie împreună,
Tustrei de-acelaș dor goniți:
Să moară la un loc!*

*Dar traiul vieții este greu
Și mama lor în gât le pune
Lor saci de cerșitor
Și nu înceată de-a le spune:
„Ce mare... bun e Dumnezeu
„La toți și tuturor!“*

IOSIF STANCA.

Ioan Botezătorul.

Tragedie în cinci acte și un preluđu

de

Hermann Sudermann.

(Urmare.)

Ioan. Mirjam! În acest chip tu pe acela-l slujești oare, care are să vină?

Mirjam. Doamne, cine poate ști? Când nu te ved pe tine, simt un dor a-l vedea pe *dănsul*, — iar când despre *el* îmi vorbești, te ved numai pe tine.

Ioan. O oameni muritori, — în sufletele voastre e un vâjeit de mai multe riuri — curate și turbure... Eu am să împreun pe toate în un singur riu mare și-mi pare că am să me înec întrânsul.

Mirjam. Dascal, eü plec acum. Ori cât de ne-folositoare Ț-a fost slujba mea, fi îndurător și laudă-me.

Ioan. Te ved ședând ca odinioară pe prag și jucându-te cu — viața ta. Și mi-e milă de tine. Dar în casă nu te pot lua, nu. Pleacă fetiço, pleacă și — — (Ascultă.)

Mirjam. Stăpâne!

Scena a opta.

Cei de mai înainte. Iosafat. Matei. Amarja. Manase.

Ioan (îi întimpină.) Unde-î Galileanul?

Manase. L-am căutat, dascal, din ceasul în care m'ai trimis, până după miezul nopții. Și n'am poposit, nici mâncare n'am luat în gura mea.

Ioan. Galileanul! — Găsitul-l-ai?

Manase. L-am găsit. La ostași l-am găsit, eră lungit pe pietre și lângă el, în lanțuri, eră ucigașul lui.

Amarja. Cine în — sfânta seară a Paștelui—?

Manase. Îi ziceau David, Zilotul! Galileanul ar fi hulit pe Ddeü și iată pentru ce a trebuit să moară.

Iosafat. Cu adevărat, a hulit pe Ddeü.

Matei. L-a hulit.

Ioan. Eü înse zic voue: Înaintea lui n'a fost hulire, ci închinare a fost. Îmi vine a crede că oameni de ăștia au venit mai mulți din Galilea. Căci acolo furtuna i-a trezit... Ascultă, Iosafat, nu dorm noaptea asta mai mulți călători pe pietrele de lângă porțile templului?

Iosafat. Da, Rabi. În nopți senine ca cea de astăzi mulți se înfășoară 'n straele lor și remân în casa Domnului.

Ioan (cu hotărîre momentană.) Prea bine. (Ese.)

Scena a noua.

Cei de mai înainte (fără) Ioan.

Matei. Rabi!...

Amarja. Au doar' ne-a părăsit?

Iosafat. Fiți fără teamă. Tu, Amarja, deșteaptă pe prietini. Manase, tu ne aduci veste de la palat. Noi doi vom merge pe urma dascalului. La poarta Susan, la locul de popas al cerșitoareii bătrâne, ne veți întâlni. Aidem!

(Bărbații ȳasă.)

Mirjam (care stătuse neobservată de nimeni, ȳasă și ea în urma lor, cu capul plecat.)

TRANSFORMAȚIUNE.

Măidan pietros înaintea porții de cătră Ost a templului, numită Susan. Avantscena e izolată prin cercul exterior al zidului; în mijlocul zidului, ocupând o lungime aproape cât jumătatea scenei sânt cele doue aripi imponente ale porții, la cari te urci pe scară. E noapte. Lumina focului din marele jertfelnic se răsfrânge din îndepărtarea fundului asupra zidului și umple avantscena cu lumină de flacări roși, tremurătoare.

Scena a zecea.

Pelerinii (bărbați și femei, stați culcați, învăliți în straie, im-prășciați pe scară, și pe pietrele cari sânt îngrămădite în stânga. Între ei) **întéiul** (și) **al doilea Galilean**. (La dreapta drumului, care taie scena, în distanță de la zidul templului e culcată) **Mesulemet**. (După un mic interval de timp) **Ioan** (vine din stânga.)

Ioan (privește scrutător împregiur și se oprește apoi înaintea unui pelerin, care doarme pe scară.) Călătoriule! Deșteaptă-te!

Pelerinul. E noapte încă. De ce me deștepți?

Ioan. De unde vii? Ești Galilean?

Pelerinul. Din Gaza sânt, de lângă mare. La-să-me să dorm.

Al doilea Galilean (cătră cel dintéi.) Ascultă, acolo vorbesc despre Galileenii.

întéiul Galilean. Dormi și lasă-î să vorbească.

Ioan (înaintea și se oprește înaintea lui Mesulemet.) Tu ce ești în drumul meu, bărbat ori femeie, ascultă, deșteaptă-te.

Mesulemet (ridicându-se cu inetul.) Pentru ce nu treci peste mine, precum fac eu toții în Ierusalim?

Ioan. Tu stai totdeauna aici în drum?

Mesulemet. Aici mi-e locul meu pururea. Doar' trebuie să fiu în templu: Ziua și noaptea trebuie să fiu în templu.

Ioan. Nu rèveșeci la milă?

Mesulemet (dă din cap.) Atât cât îmi trebuie, îmi dau călătorii. Dar tu n'ai auzit de Hanah, de prorocița?

Ioan. Când eram copil, auđiam vorbindu-se de dânsa.

Mesulemet. Ei, locul dânséi e acesta. În acest loc a ședut ea patru-zeci de ani întregi în așteptarea lui Mesia. La moartea ei mi-l dete mie — și acum iată-me aici — până când va mai veni *el*...

Ioan. Îarăș? A mai fost vr'odată?

Mesulemet. Fireșce, a venit.

Ioan. A venit? A venit și la tine?

Mesulemet. La mine? Nu. Dacă ar fi venit la mine, m'aș odihni de mult. Dar Hanasa l-a vedut sosind.

Ioan. Femeie, închinându-me ție te rog. Vorbeșce, povesteșce-mi — cum a venit el?

Mesulemet. Ședî dar', ședî aci aproape de mine, pentru ca să-ți grăiesc șoptind... În vremea aceea venit-a o mamă cu pruncul seü în biserică, pentru ca să-l taie împregiur. Și eră acolo unul ce Simion își zicea; vedând el copilașul se umplu de duhul sfânt și zise: Stăpâne, acum slobozeșce pe robul teü în pace, că vedură ochii mei pe Mântuitorul luméi, pe care tu popoarelor l-ai dăruit. Asta o auđi și Hana și apropiindu-se ea-l cunoseu numai decăt.

Ioan. Cum îl cunoseu?

Mesulemet. Au nu Ți-am spus ție, că eră prorocița? Astfel poate nici nu l-ar fi cunoscut. Dar acum ea laudă numele Domnului și culcându-se,

muri. Iar eu şed în locul ei aşteptând ca să vie el iarăş, căci trebuie ca să se întoarcă.

Ioan. Cu adevărat, el trebuie să se întoarcă, şi nu vrei cumva să afli, femeie, cum să va 'ntoarce el? Ca regele oştirilor veni-va el în zale aurite, cu sabia scoasă învârtindu-o împregiurul capului şi isbăvind astfel poporul Domnului. Pe vrăjmaşii sei îi va strivi sub copitele cailor sei şi cu alai primii-l vor fiii lui Israil. Iată femeie îţi zic ție, că astfel va veni.

Mesulemet (speriată.) Streine, cine eşti? Ai te socoteşci cumva a fi dintre proroci?

Ioan. Ori cine aş fi, tot una-mi este, numai vestirea mea să te găsească pregătită.

Mesulemet. Vestirea ta o poţi duce mai departe. Eu n'o voi.

Ioan. Cum? Pe Mesia nu-l voieşci?

Mesulemet. Pe acela nu. Pe acela nu-l voiesc. Pentru că mulţi încă venit-au în zale aurite şi sabia din teacă atât de des au scos-o, încât Israilul sângerează ca un animal de jertfă. Şi zici că rege are să fie. Nu. Regii când vin, vin la regi, la noi săracii încă n'a venit nici unul... Du-te streine, tu păcătuesci în potruva scânteii mele de nădejde... Pleacă — eşti proroc mincinos... Du-te, şi lasă-me să zac în drum mai departe. (Recade.)

Ioan (pentru sine.) Proroc mincinos!

Scena a unsprezecea.

Ceialtaşi. Iosafat. Matei (din stânga.)

Matei. Vezi-l colea?

Iosafat. Rabi, ne iartă, că ne ținem de tine.

Ioan. Zorile-s departe încă. Încă nu ve sunt dator cu nimic.

Matei. Dar de Irod îţi aducei aminte?

Ioan. De ce atâta gălăgie? Ce-mi pasă mie de acest mititel Irod, ce se ține de fustele muierilor?

Iosafat și Matei (se privesc speriați.)

Ioan Plecați, căutați-mi Galileani, — deșteptați pe toți câți dorm pe scară, intrați chiar în case la nevoie, dar aduce-ți-mi Galileani, ca să-i întreb pe ei.

Al doilea Galilean. Auzi? Unul de-acolo țipă după Galileiani.

Întâiul Galilean. Mi se părea că visez... Tu, de colea, cel ce ne tulbură somnul, ce ai cu Galileanii?

Ioan. Sculați-ve și veniți la mine.

Al doilea Galilean. Te duci?

Întâiul Galilean. Trebuie să fie cineva dintre mai marii din Israil. Altfel nu ne-ar porunci.

A doilea Galilean. Da, da. Ai dreptate. (Se scoală amândoi.)

Iosafat. Rabi —

Ioan (îi face semn cu mâna să tacă.)

Întâiul Galilean. Iată-ne, aici suntem.

Ioan. Cine sunteți voi? De unde veniți?

Întâiul Galilean. Suntem pescari de la lacul Genezaretului. Ram e numele meu și asta-i cumnata mea și se numește Abia. Și amândoi pescuim cu acelaș năvod. Nu-i așa?

Al doilea Galilean. Așa este, amândoi pescuim cu acelaș năvod.

Ioan. Ascultați, tu — și tu alalalt — n'ați auzit voi de un proroc, care învață pe la voi prin Galilea?

Întâiul Galilean. Un proroc? Abia, n'ai auzit tu cumva de vre-un proroc?

Al doilea Galilean. Nu, eu n'am auzit de nici un proroc.

Ioan. Așa dar — despre unul ce zice, că — el este fiul lui Ddeu?

Întâiul Galilean. Ah, tu vrei să zici de Isus din Nazaret?

Ioan (cu cutremur, cu voce pe jumătate.) Isus din Nazaret.

Iosafat și Matei (întrebând sfioși.) Isus din Nazaret?

Ioan. Tu i-ai zis mai întâi pe nume. Mie groaza mi-a înlestat gura. Dar odată rostit acest nume — fie — de el te întreb.

Întâiul Galilean. Da. Pe tatăl-seu — îl cunosc prea bine. E un tâmplar cum se cade. Și-i evlavios de bună seamă. E vrednic să aibă bucurie deplină cu fiul său.

Ioan. Vorbește-mi de dânsul mai mult.

Întâiul Galilean. Unui prietin de-al meu i-a întocmit un pat.

Ioan. De fiul să-mi vorbești.

Întâiul Galilean. Ah, de fiul? Ei, Abia, spune tu, ce-i aici de vorbit?

Al doilea Galilean. Da, ce-i de spus aici?

Ioan. L-ai vădut vre-odată?

Întâiul Galilean. Da; da l-am vădut.

Ioan. L-ai vădut?

Întâiul Galilean. De pe corabia mea — de mai multe ori. Căci el cam pe mal se ține. Și-apoi să vezi imbulzeală ce-i împregiurul lui. Nu-i așa, Abia?

Al doilea Galilean. Așa este și apoi malul de-odată să se acopere cu oameni. Peștii iaă sama. Și asta nu-i a bine pentru noi.

Întâiul Galilean. Ei spun adecă despre dânsul, că-i făcător de minuni: Chiar eu am întâlnit un om, care fusese orb — nu știu până ntr'al câtlea an — și ăla imi jură, că l-a făcut să vadă atingându-i pleoapele cu scuipitul din gură. Ci-că se poate, dar — (ride ca un idiot.)

Ioan (cătră Iosafat.) Și dintre voi, ne spuneau unii, că face minuni.

Iosafat. Mulți o spun, iar noi o șcim, Rabi.

Ioan. Așa? N'am vădut altă minune decât puterea — și nimeni să i se fi întâmplat decât slăbiciunei... Vorbește mai departe, omule.

Întâiul Galilean. Și e prea cu puțință, să tã-măduiască pe bolnavi, dar lucrul cel mai reu e, că o face și în zi de sabbat. E reu, e foarte reu. Iar despre prietini lui, iarăş nu putem spune lucruri bune. Oamenii cu minte nu prea să iaă după dânsul. Dar ce încredere să ai în omul, care stă la masă cu vameşii și păcătoşii? Și-apoi în giurul lui e tot un prasnice, tot o nuntă. — O — nu — nu!

Ioan. El prăsnuieşce, zici?

Iosafat. Stăpâne, ăstia-s oameni mici. Ei nu n-ţeleg vorbele înțelepte.

Ioan. Cel mare să atragă după sine pe cel mic, iar înțeleptul să fie stăpân celui nepreput. El n'a făcut astfel... Și cam despre ce învață el?

Întâiul Galilean. Despre ce? Tot felul de năsbății învață... Astfei: să ne iubim pe vrăjmaşii nostri.

Ioan. Pe vrăjmaşii nostri să-i iubim?

Întâiul Galilean. Și să binecuvintăm pe cei ce ne blestemă — iar pentru cei ce ne prigonesc să ne rugăm.

R I N O C E R U S.

Ioan. Să te rogi pentru cei ce te gonesc?

Întéul Galilean. Da — și alte multe nerozii.
Chiar și —

O voce (dintr'un turn dinnainte al templului.) Se luminează dinspre Hebron!

Ioan (rêvniitor.) De ce nu vorbești.

Întéul Galelian (orânduindu-se.) Cum să-ți vorbească? E timpul rugăciunii de dimineață.

Vocea (mai îndepărtată.) Se luminează dinspre Hebron.

Vocea (și mai îndepărtată.) Se luminează dinspre Hebron.

(Toți s'au sculat și-și încep rugăciunile întorși cu fața către templu.)

Ioan (neliniștit, chinuit.) Din Hebron se luminează de zi.

Scena a doua sprezecea.

(Porțile cele mari se deschid încet. Pe terasele zidurilor marmoree se văd plantațiuni; printre ele alte doué porți. Templul, rămâne aproape de tot învălît în fumul de la marele altar de jertfă, care formează încheierea perspectivei. De pe înălțimea dealului biserică se aud sunete prelungi de fanfarele Șofar-ului.)

Poporul (incepe a curge din toate părțile.)

Matei (s'a apropiat de Iosafat și-i vorbește în taină, apoi se adresează lui Ioan, care, întors de la ei, stă în partea din stânga.) Stăpâne, iată poporul s'adună în templu... Peste puțin poate tetrarchul va sosi — împreună cu soția sa. Nu vrei să pășești între dênșii, ca să cunoască pe acela, care-i conduce?

Ioan. Icoana regelui meu — luminând în strălucirea Cheruvimilor — unde-i? Unde-i curcubeul cel cu șapte culori, deasupra capului său? Șapte făclii ardeau înaintea scaunului său — și nu le mai ved.

Scena a treisprezecea.

Ceîlalți. Manase.

Manase (grăbit din stânga, încet.) Matei, Iosafat, unde-i stăpânul?

Iosafat. Irod eșit-a din casă?

Manase. (afirmă.)

Iosafat. Cu femeia?

Manase. Cu femeia.

Iosafat. Stăpâne! (Fiind că n'auze.) Stăpâne!

Ioan. Ce este?

Iosafat. Irod e pe drum încoace!

Ioan. Cine-i Irod?

Iosafat (își îngroapă fața în mână.)

Matei (cătră Manase.) Luat-a ostași romani cu sine?

Manase. Numai slugile sale sînt cu dênșul.

Matei. Audi, stăpâne? A încăput pe mâinile noastre!

Scena a patrusprezecea.

Ceîlalți. Amarja (cu o mulțime de **popor**.)

Amarja (strigând.) Ioane! Unde-i Ioan?

Iosafat (cu hotărîre repede, tare.) Aici este Ioan.

Poporul (ascultă, plăcut impresionat și murmurând.) Nu-l vedeți? Iată-l acolo. Acolo-i Ioan.

Iosafat. Ascultați cu toții. Nu treceți înainte. Și tu de colea, vorbește. Stăpânul te aude.

Amarja. Irod vine în templu, îmbrăcat în scumpe podoabe de domnitor. Lângă el, strălucind de pietre scumpe, vine curtesana.

Poporul (isbucnește în exclamări de oroare și indignare.)

Iosafat. Stăpâne, ceasul teü a sosit. Urcă scara și vorbește-le.

Poporul (apropiându-se năvalnic.) Ioane, vorbește. Rabi, vorbește. Ce să facem?

Iosafat. Dați-ve înderët. El vrea să ve vorbească. (Încet.) Urcă scara!

Ioan (se apropie ca în vis de scară.)

Poporul (murmurând.) Priviți! El se elatină. Ce-i cu el?

Iosafat. Grăbește. Vorbește.

O voce. Iată Irod! Vine Irod.

Poporul (strigă.) Loviți-l cu pietre. Loviți și pe curtesană.

Alții. Priviți la Ioan. Faceți ce face Ioan, căci altfel sînteți perduți.

(Va urmă.)

IL. CHENDI ȘI C. SANDU.

Cântece de trestie.

— După Lenau. —

3.

Pe cărare tăinuită

Trec de-alung, cînd noaptea vine,

Lângă trestia părăsită,

Dragă, și gîndesc la tine!

Îar cînd umbra 'n tufe creșce,

Tăinic trestia rêsună

Și se tîngue, șoptesce,

Ca să plîngem împreună.

Par c'aud cum lin adie

Glasul teü din depărtare,

Cum în apa străvezie

Piere dulcea ta cântare.

4.

Asfințit de soare;

Negri nori se 'ntind

Și tînguitoare

Venturi se desprind!

Fulgere s'alungă,

Palide, pe cer;

Scrită în lac o dungă

De lumină și pier,

În a lor vâpae

Te zăresc trecënd,

Ved în vânt bălăe

Bucle fluturând!

SORIN.

Onea ăi Mare.

Dluă G. Pitiș.

(Fine.)

Aici acum o scurtă biografie, care-am uitat s'o pun la început.

Născut în comuna Ghici din părinți necunoscuți. Onea din cea mai fragedă copilărie a fost o păpușă în mâinile sorții, având casa cucului și odihna vântului. E ușor de esplicat dar viața sa aventuroasă.

Studiile elementare și le-a făcut în „scoala vieții”. Dintre studii mai mare atragere avea pentru matematică și în special pentru 3 operațiuni: subtragera din al altuia și multiplicarea sau adunarea la al său. Împărțirea (divisiunea) nu-i intră în capadochie nici de cum. Toate acestea le făcea fără tăbliță. Iar când nu s'ajungea la vr'o subtrageră și trebuia să mai împrumute de la vecin, Onea nu-și mai strică gura și creta, ci mergea direct la vecin și luă. Deja de băiat atrase asupra sa atențiunea „mai marilor” cărora pe atunci nici nu le trăsniă prin cap că și Onea o să-și câștige odată atributul de „Mare”, aceeași deja de pe atunci începură a-l ocroti prin culele judecătoriei ajutându-l din când în când câte c'un „sfânt Nicolae”. Parte în celulele acestea parte în cele din Sibiu își urmă studiile gimnasiale nu cu puține intreruperi, de oare-ce fiind mai neastempărat de fire, nu se putea nărăvi de loc cu disciplina și cu monotona viață a celorlalți săteni și așa adeseori venia în conflict cu dascălii sei. În perioada aceasta a vieții sale a fost mai mult autodidact. Că „universitatea din Gherla” n'a vădut-o, are de-a o mulțumii parte „sfântului Nicolae, parte nemilosului Nicolae „boachterul”, care s'a îngrijit întotdeauna să nu rămână veduv de iubitul seu client.

Dintre renumitele sale merite amintesc: 1, În urma neobositei activități alui Onea et Comp. s'a înființat la noi mai multe reuniuni de asigurare.

2, El e primul liferant de oase — în acest colț de țară — pentru fabricile de zahăr. „Ca atare” a ridicat prețul acestui articol, nebăgat în samă până aci, creând astfel un nou isvor de venit pentru locuitorii de aici.

3, Primul cărămidar al comunei.

4, Tot în urma exemplului seu, pieile de pe hoituri nu se mai lasă să putrezească, ci se vind pe bani buni.

5, El introduce în comuna noastră secesionismul în îmbrăcăminte, având o grămadă de aderenți ca: Iecobuț, Bițanu, Mițiu Onului, Ciocărău etc. cari drept recunoștință îl și aleg pe președinte.

6, Tot el e președintele reuniunilor „Flămânșilor”, „Golanilor”, „Desculților” etc. etc.

După cum vedeți dar binecuvîntata sa activitate e cât se poate de multilaterală. Să sperăm că nici pe viitor nu ne va lipsi de valoroasele sale forțe trușești și sufletești, căci națiunea noastră are încă mare lipsă de astfel de bărbați cercați și pățiți.

După cele amintite, cred că nu ve veți miră, iubiți cetitori, dacă profesorul Pitiș de câte ori vine la Seliște, prima vorbă ce-o adresează cunoscuților e: „Onea, ... ce mai face? ...

*

De present Onea e slujbaş comunal, mulțumită nenumăratelor sale merite câștigate pe o grămadă de

trene. El e „popa” vagabunilor, pe cari, — fiind că umblă să-i tulbure apele și să-i facă concurență la „împrumuturile” de la vecini, — „îi duce cu șupa”. Bine 'nțeles, după ce li-a ferecat bine mâinile, căci de ... ce vreți ... se poate 'ntemplă să-i vateme ceva „autoritatea” și-atunci ce-ar fi de el ... ar trebui să-și dea dimisia, căci un om cu autoritatea terfelită nu mai poate fi slujbaş public. „Veți bine!” ...

Și ca să nu-mi uit vorba mai ascultați puțin, care vreți, care nu, — treaba dvoastre.

— În dosul Seliștei se află un deal respectabil numit „dealul Foltii”. În vârful acestui deal e o bisericuță veche — de present foarte hodorită — și 2 căscioare, dintre cari în una locușce un orb, iar în cealaltă unul care zice, că ar fi călugăr, și ca să creadă lumea povestea, nu-și mai ia „potcapiul” de pe cap. Acesta mai și face rugăciuni din când în când în această bisericuță. Sub această bisericuță se află un șipot, cu o apă admirabilă, de care e legată o întreagă legendă. Acesta e cel mai frumos loc de excursie din apropierea satului. Aici are obiceiul să meargă Căpitanul — numele notarului nostru — în fiecare an în dimineața Paștilor, după ce iese din biserică. Mai acum 4—5 ani iar' își făcu „tura” obișnuită. Când ajunse sus pe masa de lângă bisericuță ce să vadă? ... un holteiu cu capul gol durmiă dus și mirosiă a rachiu de nu te puteai apropia. Cât cel vechi, îl recunoscu Căpitanul. Eră Axentie „trimisul”. (Un vagabund, care cât eră ziulica colindă stradele desculț, cu capul gol, numai în cămașă și 'n ismene cu icoana Maicii Preceste, ținând-o sus, cum ține popa Evanghelia când zice: „Înțelepciune ... și spunând că el e trimisul lui Christos, și a venit să mai ușureze oamenii de păcate. Femeile, cum sunt din fire mai credule, îl îndopau și-l ingrămădiau cu de toate. Fiind prins înse de câteva ori, că în loc să ușureze oamenii de păcate, îi mai ușurează și de altele de prin curte și casă — cu un cuvânt că face concurență lui Onea, a fost încavartirat de mai multe ori în „clasa” lui Onea, iar mai apoi i s'a spus să-și facă fata dos și să-și vadă de cale, căci altfel o pățește. Degeaba. Axentie tot Axentie! ...)

„Scoală mă! ... Axentie nici haba. Scoală mă, crucișu teu de hoț și tâlhar! ... și unde nu mi-l apucă de ceafă și-l zgâtai odată de credea că se hure cu masă cu tot. Axentie creșdend c'au venit ingerii Domnului să-l ridice în slava cerului, începă a borborosi: Maica Domnului! ... Maica Domnului! ... de sculat înse nici idee. Păi bată-te Precesta lui Ddeu, tu nu te scoli?... și cu bastonul ce-l avea a mână: începă ai numără coastele — încât să-i plângi de milă. Axentie tot mai des cu Maica Domnului! Vedend înse că „sfântul Nicolae” nu are considerațiuni și respect față de Maica Domnului, să-l fi vădut pe fratiu Axentie cum a sărit drept în picioare, cu toate că de-abia sta pe ele.

„Păi băgă-s'ar dracu 'n tine de hoț și tâlhar, tu tot p'aici, și încă beat ca un porc, în sfta zi de Paști, când tot creștinul merge la biserică, ... și încă cu Maica Domnului în gura aceea spurcată. „Nu te-o luat dracu când ai fost copil mic, da nu ț-am spus că 'n decurs de 24 de ore să te cari din comună?! ... ha?! ... Și luându-și adio încă cu câteva ghionturi și dosuri de palme, se cam duse.

Ce-o mai fi făcend „trimisul” Axentie de-atunci nu șeiu, destul că înainte de Rusalii ieșind odată Căpitanul din biserică, la ușa bisericii de cine dă

cu ochii?... de fratiu Axentie, sta la cerșit cu icoana Maicii Domnului în mână. Tot incremenise bietul Axentie; Căpitanul inse din considerație față de sf. biserică, s'a reținut de-a-l saluta. Peste o oră eră încvartirat în celula lui Onea. Iar a doua zi de Rusalii, tocmai când ieșia lumea din biserică, cine mergea prin piața comunei cu mâinile legate ghem și cu o suită de ștregari după densus?... Axentie „trimisul“, iar înderetul lui, cu o față radioasă, cu pâlăria pe ceafă, cu mânecele sufocate și-n dreapta cu „sfântul Nicolae“...

Onea al Mare — își împlinia noua slujbă de comandant al șupei, răcnind cât îl luă gura: „Inente* chire-ai al dracului!“... și 'ndemnându-l din când în când cu „sf. Nicolae“, către satul vecin.

„Asta șciū că nu mai vine 'n Seliște — zise Căpitanul când îi vedu. Și 'ntr'adevăr, de atunci nu l-am mai vedut pe tizu Axentie. Pecat. De mai venia, poate imi da material de-a ve plictisi mai de parte, iar așa sunt silit să-mi închei povestea.

*

De ve veți abate vr'odată pe la Seliște, iubiți cetitori, și veți fi salutați cel puțin cu 5 pași înainte de a ve întelni, de un om înalt, c'un cilindru vecinic modern și făcând vecinic cura lui Kneipp, în cea mai secesionistă uniformă ce ve puteți închipui — să șciți că ați avut fericirea de a vedea pe cel mai mare om al Seliștei pe „Onea al Mare“.

SENTEA TAMBĂ

Povești triste.

Captiv.

Vae victis!..

— Opriți-ve lacrimi...

Rotunjindu-și cerbicea gâtului pleșuv, vulturul înlântuit cercă să prindă în cărligul pliscului seū ruginit, veriga ce-î îmbrățișă piciorul. Coagea moale a ciocului se curmă de imbucătura ferului rece, iar inelile atinse zuruiaū într'o prevestire urită, induișind sufletele ca o amintire întristătoare.

— Sërmanul prisionier...

Înreutățiți il zădăraū cu bastoanele; uni se strimbaū la el injurios. — Vulturul robit își scutură aripile desprețuitor și îngropându-și gâtul gol în cenușa penelor ciufulite, remănea prostit și nepăstor, tulburându-și apele ochilor în ațipire.

— Loviți...

Un copil il loveșce în plisc c'o sburătură de prund. Obiditul încătușat își aprinde luminile oboșite și se uită timpit la batjocoritor, des făcându-și ușor ciocul într'o tremurare sfidătoare. — Ce-î pasă stejarului trăsniit de șgîrietura unei securi!...

— Loviți...

Își suceșce gâtul pleșuv, ascuns în cenușa penelor ciufulite și caută negliob prin zebrelele cușcei spre largul cerului inseninat.

* Înainte.

Îl adulmecă legănarea golului...

Remăne așa cu privirea dusă, dornică, stâncă înăsprită înfruntând bătea ploaei, bêtrân abătut ce așteaptă, sgribulit în sarica lui veche, venirea unui fecior înstrăinat.

Sus, departe, e sborul slobod...

— Nenorocitul captiv...

Tresărind, își rotunjeșce cerbicea gâtului pleșuv și cearcă să prindă în cărligul pliscului seū ruginit, veriga ce-î înlântue piciorul. Coagea moale a ciocului se curmă de imbucătura ferului rece, iar inelile atinse zurue într'o prevestire întristătoare, induișind sufletele ca o amintire urită. — Ce poate malul umedit, în fața detunăturilor turbate a valurilor în furie!...

— Stingeți-ve lacrimi în orbite, ca să nu-mi ardeți obraji în rostogolirea voastră...

Nevolnic în fața împregiurărilor dușmane, tristul încătușat își îngroapă gâtul gol în cenușa penelor ciufulite și remăne prostit și nepăstor, tulburându-și apele ochilor în pirotire.

— Loviți...

Un lăstun scrie o săgeată neagră pe dinaintea prisionierului, aruncând un țipăt din treacăt. — Vulturul robit sare înviorat din moliciunea ațipirei și se 'ndreaptă în lungul cușcei pe urma prădii. Gheboșit, întinsese gâtul pleșuv înainte și făcând o săritură pornită, dă să-și desfacă umbra aripelor. Penele uscate, mătăsoase, se 'ndoae de oprirea gratiilor, pocnind sec, desnădăjditor. Lanțul clătinat zurue într'un blăstem de afurisenie, induișind sufletele ca o prevestire întristătoare.

— Stingeți-ve lacrimi...

(Bruxelles)

IOAN ADAM

O statistică a visurilor. Cine visează mai des, în timpul somnului bine înțeles? Femeile, sau bărbații? Iată o întrebare psihofisiologică, pe care și-a pus-o un doctor din Viena, specialist în acest soi de probleme cerebrale, și iată răspunsul pe care l-a publicat el, în această privință, într'o revistă științifică austriacă: 13 bărbați dintr'o 100, contra a 33 femei dintr'o 100, visează totdeauna în timpul somnului. Numărul bărbaților, cari visează mai des, e de 27 la sută; numărul femeilor inse atinge 45 la sută. În mod general, se poate zice că sexul slab are de doue ori mai multă pornire spre visuri, decât cel tare. Noue persoane la sută nu visează de loc și 14 la sută nu visează decât rar. Mai toate visele noastre, — ne sunt sugerate mai mult sau mai puțin de-a dreptul de întâmplările vieții noastre de toate zilele.

Asociațiunea la Băile Herculane.

Duminecă și luni, în 9 și 10 septembrie n., a ținut Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român adunarea sa generală în splendecele Băi Herculane.

Publicul adunat a fost mare și frumos. În deosebi a fost bine reprezentat Ardealul, prin delegații despărțimintelor. Au fost și din Sălagiu, precum și din celelalte părți ale Ungariei, afară de Maramureș și Sătmar, de unde n'a venit nimeni.

Ne-am așteptat înse la o afluiță mai mare din Banat. Cu mirare am vădut, că au lipsit mulți din fruntași din părțile aceste. Cei mai mulți au crezut că se achită cu câte o depeșă de felicitare, iar alții nici macar atâta n'au făcut.

Principala activitate a acestei adunări, prin care are să se facă memorabilă pentru toate timpurile, a fost constituirea secțiunilor atât de mult dorite.

Resultatul material: s'a încassat cam 500 fl.

Adunarea s'a deschis în sala de teatru, de cătră președintele I. M. Moldovan, fiind de față din comitet membrii Parteniu Cosma, Onoriu Tilea, secretarii Cornel Diaconovich și dr. Beu, bibliotecarul Togan.

După deschidere a luat cuvântul protopresbiterul Andrei Ghidiu din Caransebeș și a salutat adunarea în numele Românilor din fostul district al Severinului, prin un discurs avântat și întrerupt în multe rânduri prin aprobări.

Iosif Vulcan, ca delegat al comitetului Societății pentru fond de teatru român, a salutat adunarea, în numele acestei Societăți, accentuând avântul ce a luat spiritul public intelectual românesc, ceea ce probează că avem elementele trebuincioase spre a ne afirmă pe terenul culturii. Bine conduse, aceste elemente ne vestesc încă de acuma sosirea unei ere noue de muncă rodnică și de progres.

Trecându-se la ordinea zilei, s'au constatat delegațiunile despărțimintelor, s'au prezentat raporturile comitetului și ale cassarului, precum și proiectul de regulament al secțiunilor, — apoi s'au ales comisiunile cari să le studieze.

După miezăzi la trei publicul s'a adunat de nou ca să asculte lucrările cari s'au prezentat pentru cetire.

Înteu a luat cuvântul dl dr. G. Vuia și a ținut o lectură foarte instructivă și în acelaș timp frumoasă, ca fond și ca formă, despre Băile Herculane. Publicul l-a ascultat până n fine cu cea mai mare atențiune și în urmă l-a aplaudat cu plăcere.

Al doile conferențiar a fost dl învățator Iuliu Vuia, care a spus lucruri foarte interesante din viața protopopului Thomici.

Fuind timpul înaintat, celelalte disertațiuni s'au amânat pe ziua următoare.

Într'aceste tot publicul s'a adunat în grădina Mayerhof, unde a început petrecerea poporală.

O privește foarte pitorească aceasta, în care unele costume populare femeiești atrăgeau admirațiunea tuturor.

S'a constatat înse cu durere, că portul începe a-și pierde originalitatea. Lucrările de mână ale țărâncii se mestecă cu marfele cumpărate prin prăvălii.

Au fost câteva foarte frumoase, cari au păstrat toată originalitatea. Ele atrăgeau în continuu în giurul lor o cunună de privitori.

Un plebiscit compus din tot publicul care s-a cumpărat bilete de vot a decis care sunt cele mai frumoase și mai originale. O scenă foarte drăguță. Un fotograf venit anume a și eternizat-o.

De altă parte cântă musica militară și la mesele de pe pajiște inteligența își petrecea vesel.

Înserase pe când ne rentoarserăm la oțelurile noastre.

Seara la 8 un concert interesant încheia șirul petrecerilor din ziua aceea.

Splendidul salon de cură de aici de mult n'a vădut atâta lume adunată la un concert. Încă de la miezăzi nu se mai căpătasera bilete.

Programul concertului era acesta:

1. A. Adam: Din opera „De aș fi rege“ (finalul actului al doilea) executat de Reuniunea română de musică din Lugos, cu acompaniare de pian, susținut de dșoara Ersilia Popovic.

2. a, A. Thomas: Romanță din opera „Mignon“ și

b, C. Cavadia: „Dor de răsbunare“ cântate de dșoara Dora Vuia cu acompaniare de pian.

3. I. Vidu: a, Resunetul Ardealului și b, Lugojana, — cântate de corul micșt al Reuniunii.

4. a, A. Thomas: Arie din opera Mignon și b, * * Doine, cântate de dșoara Virginia Gall, cu acompaniare de pian.

5. C. Porumbescu: „A cădut o rază lină“ duet, cântat de dșoarele Virginia Gall și Dora Vuia.

6. I. Vidu: „Stefan și Dunărea“ baladă națională, cântată de corul Reuniunii cu acompaniarea musicii militare.

Dșoara Virginia Gall, pe care nu de mult o aplaudarăm în concertul de la Abrud, a cucerit publicul îndată cu prima piesă; de aci încolo aplausele nu mai conteniau, încât, la dorință generală mai cântă și altele. Fineța grațioasă cu care își nuanțează predarea, varsă asupra acesteia un farmec încântător. În deosebi s'a observat acesta la predarea cântecului poporal, care a electrisat toată sala.

Dșoara Dora Vuia nu se pregăteșce pentru cariera de artistă, are înse o stofă de voce plină, care sună melodos și produce o impresiune plăcută. Debutul se u a fost întimpinat cu simpatie și cu căldură.

Corul dlui Vidu a încântat pe toți. Accentuez aceasta în deosebi pentru piesele populare. Elevul dlui Musicescu, dl Vidu armonizează în felul maiestrului se u. Păstrează mai mult timbrul poporal, chiar și acompaniarea o face imitând poporul. Iată cuvântul pentru care toate compozițiile sale gășesc atât de ușor inima auditorului.

Compoziția sa „Stefan și Dunărea“ cu acompaniare de orchestră ni l-a ridicat pe un nivel și

mai nalt. Toată sala cu cel mai mare entusiasm a aplaudat. O nespūsă bucurie cuprinse pe toți, vedând un talent musical atât de remarcabil.

Cu impresiunea aceasta se încheiă concertul.

Luni la 10 septembrie s'a ținut ședința a doua.

S'a ascultat raporturile diferitelor comisii și s'a luat hotărârile potrivite.

S'a constatat că s'a înseris doi membri pe viață cu câte 200 de coroane și vr'o 30—40 de membri ordinari și ajutători și s'a încasat peste 1000 de coroane.

Mai multă discuțiune a provocat raportul comisiei pentru studiarea regulamentului secțiunilor ce au să se înființeze în sinul Asociațiunii. Raportorul dl Vas. Goldiș a făcut un exposeu deslucit și amănunțit ascultat cu plăcere. În urmă proiectul cu modificările comisiei s'a primit.

Apoi s'a procedat la alegerea secțiunilor.

Comitetul a propus o listă, care afară de doué nume s'a votat și de cătră adunare. Resultatul votului a fost următorul.

Secțiunea literară: Andrei Bârseanu, Iosif Blaga, dr. At. M. Marienescu, Virgil Onițiu, Iosif Vulcan.

Secțiunea istorică: Vincențiu Babeș, dr. Aug. Bunea, Vasile Goldiș, Ioan cav. de Pușcariu, Iosif Sterca-Șuluțiu.

Secțiunea școlară: dr. Vas. Hossu, Grigore Maior, dr. Iuliu Olariu, Grigore Pletos, dr. Ioan Stroia.

Secțiunea științelor: dr. D. P. Barcian, Florian Porcius, Emil Viciu, Arseniu Vlaicu, dr. George Vuia.

Secțiunea economică: Iosif Balan, Traian Barzu, Dimitrie Comșa, Parteniu Cosma, dr. Ioan Mihai.

În fine s'a cetit depeșele de felicitare și în urma invitațiunii, s'a decis ca adunarea generală în anul viitor să se țină în Lipova.

Apoi președintele a închis adunarea.

La 2^{1/2} a început banchetul în salonul de cură. Patru mese lungi. Cam 180 de persoane. Galeriile pline de public privitor.

Primul toast s'a pronunțat de președintele pentru Maj. Sa, apoi protopresbiterul Mihai Popovici pentru comitet în frunte cu președintele, Onoriu Tilea pentru Românii din aceste părți, Parteniu Cosma pentru reprezentanții prezenți ai autorității publice, Ioan Scurtu pentru sentimentul național, Petru Călcinar pentru Iosif Vulcan, Onoriu Tilea pentru George Pap de Băsești, protonotarul comitatens (ungureșce) pentru dame, protopretorul (asemenea ungureșce) pentru frățietate etc.

Masa s'a ridicat la orele 5.

Seara în aceeaș sală s'a ținut balul. Frumos și elegant. Ș-aice s'a constatat lipsa dansatorilor de-a-juns. Mult mai multe dame decât tineri.

Îată lista damelor:

Doamnele: Maria Cosma (mătasă neagră cu broderie de pailete,) Livia Vuia (mătasă drap cu un tablier de măgele,) Lucia Cosma (duchessé galbin cu point lace,) Popovici, Brașov, (mătasă neagră,) dr. Maior (mătasă vinetă cu aur,) Gizela Popescu (lila cu dantelă neagră,) dr. Putici (mătasă lila,) dr. Mezin (mătasă albă,) Tomici (mătasă rosa,) Gerasim (mătasă și tull negru cu pailete,) Dure (mătasă albă,)

Segarcian (mătasă rosa,) Beu (mătasă albă cu neagră,) Călcinariu (mătasă lila,) Olariu (mătasă rosa,) Lucia Barbu (mătasă neagră,) Diaconovici (mătasă albastră,) Gall, Silvia Costescu, Doge, Popovici, Valeria Popovici, Ardelean, Madan.

Domnișoarele: Virginia Gall (rosa,) Minerva Cosma (gaz cu argint,) Hortensia Cosma (grenadine alb,) Dora Vuia (rosa cu point lace,) Marioara Doge (albastru cu rosa,) Sidonia Maior (mătasă albă,) Ofeilia Ianculescu (mătasă albă,) Olga A. Popovici (a jour rosa,) Alexandrina Sporea (mătasă albă,) Hamsea (mătasă albastră,) Aurora Lepa (mătasă rosa brodată,) Mariți Spătariu (mătasă albastră,) Ersilia Popovici (mătasă albă,) Iorga (mătasă albă,) Eleonora Borcia (mătasă albă,) Dragalina (mătasă albă,) Elena Sofrano (a jour creme,) Lucreția Madincea (mătasă albastră cu flori,) Mariți Giurea (mătasă rosa,) Nestorovici, Valeria Popovici.

Marti la 11 septembrie a urmat partea cea mai interesantă a festivităților sociale, excursiunea pe Dunăre, care, grație timpului frumos, a reușit excelent.

Societatea, compusă din vr'o 250 de persoane, a plecat cu un tren special la Orșova; acolo a vizitat monumentul ridicat în locul unde s'a găsit coroana ascunsă în 1849, apoi a plecat cu un vapor asemenea special pe Dunăre în sus, în mijlocul unei regiuni din cele mai romantice, admirând frumusețea munților și stâncilor, cari la tot momentul oferiau peisagiuri pitorești, privind cu un fel de evlavie mărețele urme romane ale „drumului Traian“ și „Tabula traiana“ și străbătând până la Cazan, unde ambele maluri se apropie atât de mult, că par a formă o poartă de intrare.

Aici vaporul s'a întors și societatea veselă, la sunetul muzicii, s'a pus la prânz, fiind 12 ore. La 1 sosirăm la insula Ada-Kalch, pe care o vizitarăm cu multă curiositate, fiind locuită de turci. Ne aședarăm la mese și ne ospetarăm cu struguri, cafea, tutun și țigarete, pe cari frații otomani ni le oferiau româneșce.

La 2 urcarăm iarăș vaporul, trecurăm Porțile-de-fer spre Turnu-Severin. La orele 4 și 1/2 când sosirăm, o lume imensă, cu drapele și muzica militară ne întâmpină de pe mal. Lăutarii nostri întonară imnul român, iar muzica militară răspundea cu „Deșteaptă-te Române!“ Aerul se cutremură de „Urrah!“ și debarcarăm în mijlocul unui entusiasm nemărginit.

Prefectul dl Fara și primarul dl Constantinescu se coboriră pe puntea vaporului, unde în numele societății esiră întâi dnii protopresbiterul Mihai Popovici, dr. George Vuia și Iosif Vulcan. Prefectul pronunță câteva cuvinte de bineventare, cărora le respunde părintele protopresbiter, ca președintele comitetului aranjator.

Apoi toată societatea s'a dat jos din vapor și în mijlocul mulțimei care aclamă și a muzicii care cântă, a intrat în oraș în trăsuri, traversând piața și stradele împodobite cu stindarde naționale.

Convoiul nesfârșit merse la splendidul liceu Traian, unde se făcū a doua primire. Profesorul Paulian, din pragul porții înalte, adresă celor sosiți o cuvântare plină de dragoste. Din partea societății i-a respuns cu aceeaș căldură Iosif Vulcan, urcat pe treapta cea mai naltă a porții, în fața a mi de oa-

meni, de-asupra cărora falfăia falnic mândrul tricolor, fluturat de aclamările entusiaste.

În sfârșit corul tinerimei a cântat escelent un cântec de binevenire și noi toți intrarăm să vizităm admirabilul liceu, de unde am eșit încântați, spre a vedea și celelalte frumuseți ale orașului.

Nu puturăm înse să plecăm repede, căci frumusețea liceului, aranjamentul său de model și perfecțiunea în toată privința exemplară nu ne lăsa să ne depărtăm, ci să tot admirăm și să felicităm pe vrednicul director dl Costescu, care îl conduce și care a creat multe din cele ce am văzut. Dar fiind că se apropia seara, mai făcurăm o plimbare prin parcul liceului, ne desfetarăm în priveliștea minunată spre Dunăre, apoi plecarăm.

Visitarăm grădina publică, turnul lui Sever, clădirile principale ale orașului, modern, cu strade noue, situat pe un platou al Dunărei, — apoi ne duserăm câțiva la rămășițele podului făcut de Traian, ne închinaram cu evlavie la ruinele ce-au mai ramas din un picior al aceluï pod și drept suvenir, ca niște moaște sfinte, ne-am adus câte o petricică din el.

După o seară petrecută vesel în grădina publică, în dimineața următoare, ne rentoarserăm la Orșova și de acolo acasă.

Petrecerile din Abrud.

Onorabilă redacțiune,

Comitetul, carele a aranjat festivitățile cu ocaziunea adunării generale a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“, ce s-a ținut ședințe în 22 și 23 iulie an. c. la Abrud, își ține de datorie să prezintă onor. public următorul rațiociniu :

1. Venitul concertului dat la 22 iul. face 895 cor. 20 fl.
- 2, „ de la reprezentațiunea teatrală ținută la 23 iulie, face 325 cor. —
3. Contribuiri de la diferite corporațiuni în scopul aranjării festivităților — 360 cor. —
4. Contribuiri de la diferite persoane din Abrud tot spre acel scop 307 cor. 90 fl.

Suma tuturor venitelor 1888 „ 10 „

Cheltuelile avute represintă tot această sumă.

În fine, comitetul își exprimă și pe calea aceasta mulțumirile sale maestrului de muzică dlui profesor George Dima și diletanților cari s'au produs la concertul din 22 iulie, precum și domnișoarelor Virginia Gall, Valeria Pop și Adelina Piso, apoi dlui Vasilie Popoviciu și tuturor doamnelor, domnișoarelor și domnilor cari prin participarea activă la concert și la reprezentațiunea teatrală din 23 iulie au contribuit în mod însemnat la reușita splendidă a acelor festivități.

Din ședința comitetului ținută la 1 septembrie 1900.

Petru Popoviciu
președinte.

Iosif Gombos
secretar.

Păcală surprinde pe fiu-seu fumând și-l dojenește :
— Vădu-tu-m'ai tu pe mine că fumez când eram ca tine, mă, măgarule ?!

LITERATURĂ.

Charta agronomică a României. În sesiunea generală din 1901 a Academiei Române se va decerne și *Premiul Anastasie Fletu*, de 3.000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect : „Charta agronomică a României“. Lucrarea se va face după următorul program : I. Partea grafică. — Intemeiându-se pe cele mai recente date și studii statistice, economice și agricole, autorul va reprezenta, prin diferite charte în culori nuanțate, starea diferitelor producțiuni agricole și forestiere ale țării, repartite pe județe. Astfel, câte o chartă specială va înfățișa repartițiunea culturii grâului și altor plante în diferite județe. Coloarea va fi cu atât mai închisă cu cât cultura plantelor va fi mai întinsă pe o suprafață dată. O chartă specială va fi consacrată pentru fiecare din plantele următoare : grâul, secara, porumbul, orzul, ovėsul, rapița, fenețele naturale și pășunile, pădurile. Pentru plantele a căror cultură este puțin întinsă, precum sunt inul, tutunul, cânepa și altele, autorul se va mărgini la indicațiuni statistice. O chartă specială va înfățișa repartirea viilor în toată România înainte de invaziunea filoxerică ; iar în datele statistice se va arăta întinderea viilor distruse de filoxeră. O altă chartă va înfățișa repartițiunea prunilor și pomilor roditori în regiunile lor speciale, adică a colinelor. O chartă va fi consacrată în special pădurilor din România. Chartele speciale vor înfățișa diferitele animale domestice și anume : specia cavalină, specia bovină, specia ovină și specia porcină. Dimensiunea fiecărei charte va fi între 20 și 30 centimetri de latură. Autorul se va povățui după cele mai noue publicațiuni de atlasuri agricole făcute în Franța, Germania, Austro-Ungaria, Rusia și alte țări, în cari pe lângă intensitatea colorilor se dau și întinderile pe hârtie măsurată. II. Partea statistică. — După o scurtă notiță asupra stării actuale a economiei rurale în România, autorul va înfățișa un studiu statistic, care va cuprinde : 1. Teritoriul total al României. 2. Terenurile agricole, cuprindând suprafața pământului ocupat de cereale, fenețe, vii, pomi roditori, păduri și alte producțiuni agricole. 3. Valoarea venală medie pe hectar a diferitelor pământuri pe județe și regiuni. 4. Valoarea locativă medie pe hectar, tot pe județe, a pământului de arătură, a fenețelor. 5. Numărul contribuabililor funciari, cuprindând proprietatea mare și cea țărănească, cu sumele ce represintă. 6. Întinderea medie și mersul exploatațiunilor agricole. 7. Poporațiunea totală a României. 8. Poporațiunea agricolă. 9. Prețul de mijloc al grâului, porumbului și orzului în cei din urmă 25 ani. 10. Esportul României în cei din urmă 25 ani. A doua parte a notișunilor statistice va cuprinde : 1. Întinderea culturilor pentru fiecare plantă cultivată și producțiunea totală a diferitelor plante. 2. Statistica diferitelor specii de animale domestice. Autorul, luând acest program ca un minimum de indicațiuni, va putea introduce toate notișunile relative la subiect. Se atrage atențiunea, ca autorul să țină seamă de publicațiunile analoage cele mai recente făcute în Europa. Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs a fost până la 1 septembrie 1900.

Anuarul I al Reuniunii sodalilor români din Sibiu. O carte, care ne-a făcut multă bucurie, ne-a sosit zilele trecute din Sibiu, cuprindând unele date

de la întemeierea ei până la 31 decembrie 1899, publicat de comitetul Reuniunii. Este de prisos a spune ce importanță mare au Reuniunile de sodali, de cari, dureri, avem până acuma puține. Între toate, cea mai vechiă și mai harnică este reuniunea din Sibiiu întemeiată încă la 1867, sub conducerea părintelui Nicolae Cristea, iar astăzi condusă cu multă stăruință și cu mare succes de dl Victor Tordășan. Anuarul ofere oglinda exactă a trecutului și prezentului acestei reuniuni. Interesantul volum, tipărit frumos în institutul „Tipografia“, conține și portretele bărbaților fruntași, cari s-au făcut merite la înființarea și conducerea reuniunii: Andrei br. de Șaguna, Nicolae Popea, Nicolae Cristea, Antoniu Bechnitz și Nicolae Simțion.

PICTURĂ.

Portretul mitropolitului Șaguna. Pictorul Sava Henția lucrează în Sibiel la portretul mitropolitului Șaguna, care i s'a comandat de mai mult timp. Portretul e în mărime naturală și reprezintă pe marele arhieru în rassă călugărească, cu toate decorațiile, ședând pe scaun și având în dos biblioteca. Portretul e de uimitoare frumusețe, lucrat cu adevărată artă.

Un pictor român distins la München. Dl Stefan Popescu, student al academiei de pictură din München, a obținut la expoziția acelei academii cea mai înaltă distincțiune, anume marea medalie de argint. Tinerul Popescu este bursier al regelui Carol.

BISERICA și ȘCOALA.

Post de învățătoare la școala Asociațiunii. Comitetul Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român publică concurs pentru ocuparea unui post de învățătoare pentru lucrul de mână la școala civilă de fete a Asociațiunii. Vor fi preferite acele cari au cvalificație din oare-care categorie de studii, în deosebii în grupul limbilor. Plata 600 coroane. A se ocupa la 1 octombrie.

Școală românească în Istria. În dieta istrieană s'a primit propunerea, ca în Susgneviza să se înființeze o școală românească cu limba de propunere română, iar limba germană va fi numai un studiu obligat.

Adunare de învățători în Oravița-montană. Reuniunea învățătorilor români gr. or. de la școlile confesionale din diecesa Caransebeșului se va întruni în adunare generală în Oravița-montană la 17/30 septembrie; vicepresident Traian Lința, secretar general Ioan Marcu.

C E E N O U.

Hymen. Dl dr. *Eugeniu Pătăceanu*, avocat în Turda și dsoara *Ecataria Mezei*, fiica dlui Ioan Mezei, jude de Curie în Budapesta, își vor serba cununia la 18 septembrie în Budapesta. — Dl *Dimitrie Fintescu*, sublocotenent în armata română, s'a căsătorit cu dsoara *Sofia Saligny*, fiica dlui Anghel

Sligny, membru al Academiei Române din București. — Dl *Vincentiu Orașan*, absolvent de teologie și dsoara *Aurelia Roșca* s'au cununat la 9 septembrie în Fizeș-Sânpetru. — Dl *Eugen Popovici*, funcționar al institutului „Victoria“ din Arad, s'a logodit cu dsoara *Eugenia Ilici*.

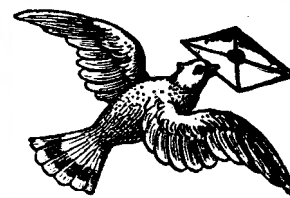
Noi medic român în Timișoara. Dl dr. Alexandru Crăciunescu, tiner medic român din Banat, se va aședă în Timișoara.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și giur își va ținea adunarea generală ordinară în 8/21 septembrie (ziua nașcerii Preasfintei Născătoare de Ddeu) 1900 la 2 ore după amiază, în localitatea școlii de fete română din Abrud. La această adunare sunt invitați cu toată onoarea toți membrii și binevoitorii reuniunii. Obiectele: 1. Deschiderea ședinței. 2. Raportul comitetului. 3. Revișuirea rațiociniului. 4. Staverirea budgetului. 5. Esmiterea unei comisiuni, pentru incasarea taxelor de la membrii vechi, și conscrierea membrilor noi. 6. Alegerea unei comisiuni, pentru verificarea protocolului. 7. Propuneri și interpelări. De la reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și giur. Abrud în 4 septembrie 1900 st. v. *Anna Filip*, presidentă. *Alexandru Ciura*, secretar.

Succesele dlui dr. Victor Babeș. Dl dr. V. Babeș a luat parte la Paris la congresul internațional de medicină și la congresul de igienă, fiind ales ședinte de onoare. Dsa a făcut doue rapoarte. În primul, despre cancer, a arătat că s'au înșelat cei cari afirmă că ar fi o boală parasitară, căci trebuie presupus că aceasta boală se produce în urma unor iritațiuni foarte cronice. Cancerul nu este alteeva decât desvoltarea în organism a unei varietăți celulare sub influența tocmai a acestei iritațiuni, care impedcând celulele a se desvoltă în mod natural, le impune de a se desvoltă într'un mod independent în potriua planului organismului. Un al doile raport tratează despre nevroglia, adeva un țesut ce se găsește în țesutura nervoasă și despre care se credea că ar servi numai ca schelet pentru sistemul nervos. Dl dr. Babeș mai espuse în secțiunea bacteriologică cercetările sale asupra leprei. Comunicările dlui Babeș au fost ascultate cu mare atențiune și aprobate de cei mai renumiți învățați.

Au murit: Gregoriu Sabo, preot gr. cat. român în Aiton la 7 septembrie, în etate de 56 ani, lășând în doliu familie mare; — *Avram Celegredean*, membru în direcțiunea institutului de credit și economii „Hațegana“ din Hațeg, la 4 septembrie.

Poșta redacției.

Șchitele: Din viața casnică, E-praxia și Din chinurile vieții nu ating nivelul d'a le putea publică.

Beins. Traducerile din Byron etc. nu sunt reușite.

Jidovin. Cu suma trimisă, abonamentul e plătit până în 1 aprilie an. a.

Paris. Scrisoarea ne-a făcut

multă bucurie.

Sibiiu. A sosit în momentul din urmă. Ve mulțumim.
București. Strada Biserica-Enii 7. Trimite numai decât continuarea.